

Nevrokirurgiens historie ved Rikshospitalet og Ullevål

Rolf Hanoa

Nevrokirurgisk avdeling Rikshospitalet og Ullevål sykehus 1951–2021. Norsk helsepolitikk for nevrokirurgiske pasienter

Bergen: Fagbokforlaget, 2023

416 s.

ISBN 978-82-450-4320-4

Michael 2023; 20: 386–8.

Tusenkunstneren Rolf Hanoa har publisert lærebøker i sosialmedisin og nevrotomatologi, og historiebøker om Kings Bay og Longyearbyen sykehus. Nå har han flyttet oppmerksomheten fra landets minste til landets største sykehus ved å skrive historien om de nevrokirurgiske avdelingene ved Rikshospitalet og Ullevål.

Målgruppen er først og fremst nevrokirurger, sykepleiere og andre med tilknytning til eller interesse for nevrokirurgiens historie, men også personell i samarbeidende disipliner. Undertittelen gjenspeiler at Hanoa gjennomgående forsøker å analysere hvordan helsepolitikken har påvirket faget. Boka kan derfor være interessant også for lesere med generell interesse for spesialisthelsetjenestens utvikling.

Hanoa har gjort en imponerende jobb i arkivene. Han har for eksempel gått igjennom alle årsberetninger og vitenskapelige publikasjoner, et stort antall interne prosjektgrupperapporter og utredninger, mange tidligere publiserte bøker og medieoppslag samt helsepolitiske utredninger. Han har også innhentet erindringsnotater fra tidligere og nåværende medarbeidere

Folksomt i Rikshospitalets store auditorium da Hanoas bok om nevrokirurgien ble lansert 14. februar 2023. (Foto: Øivind Larsen)

ved de aktuelle avdelingene. Resultatet er ei bok spekket med detaljer, delvis i fortløpende tekst og delvis i lister, tabeller og figurer.

Boka er innbundet og består av 22 kapitler illustrert med historiske fotografier. Det første kapitlet oppsummerer nevrokirurgiens historie før den første avdelingen ble etablert ved Rikshospitalet. Kapittel 2 omhandler kontroversielle operasjonsmetoder, særlig lobotomi. Deretter følger kapitler med kronologisk beskrivelse av hvordan avdelingene ved Rikshospitalet og Ullevål utviklet seg fra etableringene i henholdsvis 1951 og 1955, og kapitler om perioden etter sammenslåingen i Oslo universitetssykehus i 2009. Resten av boka består av tematiske kapitler om blant annet subspecialitetene i nevrokirurgi, utviklingen av og samarbeidet med andre spesialiteter, forskning og teknisk innovasjon.

Boka er langt på vei skrevet som en kronologisk historie, men kapitlene inneholder mange og lange faktabokser som delvis supplerer og delvis konkurrerer med den fortløpende teksten. Kapitlene er skrevet slik at det er mulig å lese dem hver for seg, som frittstående artikler. Det gjør at boka fungerer godt som oppslagsverk, mens lesere som ønsker hele historien må finne seg i gjentakelser. De helsepolitiske analysene kan kritiseres for å være

endimensjonale. Politikkenes ofte begrensede påvirkning av faget er godt beskrevet, mens fagutviklingens påvirkning av helsepolitikken er en blindsoner.

Det har vært noen kontroverser i norsk nevrokirurgi. De mest kjente er underkjenningen av Arne Torkildsens (1899–1968) doktorgrad i 1947 og avsettingen av Nicolaus Zwetnow (1929–2016) som avdelingsoverlege og klinisk aktiv nevrokirurg i 1981. Hanao omtaler også arbeidsmiljøkonflikter, tilsynssaker og den rettslige konflikten mellom TV2 og en nevrokirurgisk forsker for få år siden. Disse sakene er behandlet nøkternt og innsiktsfullt.

Boka kan anbefales for alle med interesse for nevrofagenes historie i Norge. Noen vil finne glede i å lese fra perm til perm, og for andre vil boka være et interessant oppslagsverk.

Tor Ingebrigtsen
tor.ingebrigtsen@unn.no

Tor Ingebrigtsen er spesialist i nevrokirurgi, overlege ved Universitetssykehuset Nord-Norge og professor ved UiT Norges arktiske universitet.